

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи

РІВНЕ - 2023

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Електронний збірник матеріалів

**Всеукраїнської науково-практичної
*Інтернет-конференції***

**«Підготовка майбутніх педагогів
до виховної діяльності
в освітньому просторі НУШ:
досвід, реалії, перспективи»**

12 травня 2023 року

Рівне – 2023

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи: електронний збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Рівне: РДГУ. 2023. 287 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 6 від 25 травня 2023 р.)

Вашій увазі пропонуються матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи».

ЗМІСТ

Петренко О. Б. Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: актуалізація проблеми.....	8
Кравченко О. Виховна діяльність зі студентською молоддю.....	12
Білавич Г. В., Притуляк Т. В., Скоропад М. І. Підготовка майбутніх учителів до виховання дітей як гуманістів засобами літературної спадщини Василя Сухомлинського.....	18
Баліка Л. М. Особливості впровадження дисципліни «Діяльність вихователя групи подовженого дня в умовах НУШ» в освітній процес ЗВО.....	25
Ваколюк А. М. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до наскрізної виховної діяльності...	29
Войтовська А. І. Професійна підготовка майбутніх педагогів до педагогічної діяльності.....	35
Карпич І. О. Діяльність працівників соціальної сфери з профілактики булінгу в закладах інтернатного типу.....	39
Левченко Н. В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з молоддю.....	43
Маковійчук О. В. Підготовка майбутніх вчителів до екологічного виховання молодших школярів на уроках дизайну і технологій.....	47
Матрос О. О. Нормативно-правове забезпечення регламентації інтеграції дітей з інвалідністю в просторі НУШ.....	52
Моргай Л. А. Нова українська школа.....	58
Поліщук І. В. Підготовка учителя Нової української школи: актуалізація ідей Т. Д. Дем'янюк.....	64
Стельмашук Ж. Г. Формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до вирішення педагогічних ситуацій і задач в освітньому процесі НУШ.....	67
Цуркан Т. Г., Цуркан Н. Г. Розвиток пізнавальної	73

активності молодших школярів.....	
Гоголь Т. В., Давидюк І. В. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ.....	79
Голя Г. М. Особливості післявоєнної підготовки вчителів Волині (на прикладі Луцького педагогічного училища).....	84
Дубовик К. Ю. Шляхи розвитку пізнавальної активності молодших школярів у сучасній початковій школі.....	87
Коваленко Н. І. Можливості розвитку обдарованої молоді в позашкільній освіті Польщі.....	94
Коваль К. Ю. Соціально-педагогічні умови взаємодії НУШ із сім'єю у полікультурному вихованні.....	98
Кузьмич А. О. Європейські авторські школи кінця ХІХ – поч. ХХ ст.....	102
Левчук Н. О. Формування гуманних взаємин учнів початкових класів як педагогічна проблема.....	106
Петренко І. Ф. Підготовка майбутніх педагогів до формування освітнього простору класної кімнати Нової української школи.....	111
Попова К. В. Формування полікультурної компетентності педагогів як запорука їх успішного функціонування в реаліях освітнього простору НУШ.....	114
Шульгач М. І. Участь викладачів кафедр педагогіки Рівненського державного університету у міжнародному проєкті «Фінська підтримка реформи української школи».....	116
Яремович М. А. Громадянськість майбутніх учителів початкових класів НУШ через призму оновлення національної системи освіти в умовах глобальних геополітичних змін.....	122
Бабич А. Я. Принципи виховання емоційної культури молодших школярів.....	126

Вітковська К. О. Інноваційні підходи в професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи.....	131
Войтович Т. В. Казка як засіб морально-естетичного виховання молодших школярів.....	137
Гаврилюк О. С. Педагогічні особливості формування моральних якостей дітей старшого дошкільного віку.....	141
Гомонець М. В. Особливості прояву конфліктної поведінки у дітей молодшого шкільного віку.....	146
Гордусенко М. В. Психолого-педагогічні особливості подолання стресових ситуацій дітьми молодшого шкільного віку.....	151
Демчук Д. О. Формування навичок здорового способу життя у молодших школярів.....	156
Колодич Т. В., Шалівська Ю. В. Організація виховної роботи з учнями початкової школи в умовах дистанційного навчання.....	163
Котух І. Я. Гурткова робота у розвитку творчих здібностей молодших школярів.....	167
Кравчук М. Ю. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи як педагогічна проблема.....	172
Маринич А. І. Роль національного виховання у формуванні особистості.....	176
Матвіюк А. С. Особливості індивідуальної роботи з молодшими школярами з девіантною поведінкою.....	178
Матюх О. А. Виховний потенціал музичного краєзнавства.....	182
Мельничук Л. Ю. Теоретичні засади забезпечення наступності дошкільної і початкової освіти.....	186
Ничипорчук Г. П. Дитяче об'єднання у виховній системі закладу загальної середньої освіти.....	194
Панчук Г. М. Феномен поняття «естетична культура» в сучасних психолого-педагогічних дослідженнях.....	198
Панчук І. О. Основні напрями та форми волонтерської діяльності.....	204

Пишняк М. М. Зміст національно-патріотичного виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах війни в Україні.....	212
Полюхович Г. С., Шалівська Ю. В. Самоосвіта як ефективний чинник професійного зростання майбутнього вчителя початкової школи.....	216
Правник Н. С. Проблема підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації краєзнавчої роботи у педагогічній науці.....	220
Прокопчук Н. Я. Принципи роботи з «важкими дітьми» за В. О. Сухомлинським.....	227
Рижук О. С. Інтерактивні методики формування крос-культурних цінностей у виховній роботі з дітьми молодшого шкільного віку.....	237
Рожко О. С. Роль та особливості волонтерської діяльності з дітьми молодшого шкільного віку.....	241
Смітюх Н. М. Сутність поняття «емпатія» у психолого-педагогічних джерелах.....	245
Спасіба А. С. До проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до соціалізації учнів.....	248
Тарасюк Н. А. Виховний аспект позашкільної освіти.	254
Фелістович Т. М. Форми і методи добровільної діяльності з молодшими школярами.....	258
Філатова М. С. Формування в учнів початкової школи знань про пожежну безпеку у виховній позакласній роботі як психолого-педагогічна проблема.....	264
Шеремет Н. М. Особливості вищої педагогічної освіти Італії у другій половині ХХ століття.....	270
Богурський О. М. Формування почуття обов'язку та відповідальності учнів у процесі навчальної діяльності.....	278
Ісько Т. І. Формування математичної компетентності учнів у процесі навчально-пізнавальної діяльності.....	281
Снігур М. О. Виховання цінностей здорового способу життя учнів підліткового віку.....	283

4. Коли світ на межі змін: стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни». Посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти. Упорядник Арцимеєва Д. та інш. Київ: 2022. 52 с.

5. Шапар В.Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007. 640 с.

Демчук Д. О.,
здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 013 Початкова освіта
Рівненського державного гуманітарного університету

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Сьогодні перед освітою гостро стоїть проблема розвитку нової особистості, яка мала б міцні знання та вміння, широкий культурний запас, уміла б користуватися новими технологіями, приймати нестандартні рішення і, головне, яка була б здоровою і вела здоровий спосіб життя.

Здоровий спосіб життя – це спосіб життєдіяльності людини, метою якого є формування, збереження і зміцнення здоров'я. Він формується під впливом рівня особистої культури і культури суспільства в цілому. Від того, наскільки успішно вдається сформувати і закріпити у свідомості принципи і навички здорового способу життя в молодшому віці, залежить у подальшому вся діяльність.

Однією з вимог сьогодення є формування здоров'язберігаючої компетентності, під якою слід розуміти характеристики та властивості учня, спрямовані на збереження фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я свого та оточення [1, 41]. Школа має

відігравати провідну роль у формуванні цієї важливої компетентності, необхідної для збереження власного здоров'я. Тільки на основі знань, умінь і ставлень можна сформувати навички, що сприяють здоровому способу життя.

Моделі поведінки, які школярі наслідують у дитинстві, будуть впливати на все їх життя та здоров'я майбутніх поколінь. Отже, пропаганда здорового способу життя є нагальною потребою сьогодення.

Немає потреби доводити комусь, що збереження здоров'я дитини – це одне з найважливіших завдань сучасної школи. А навчити школярів змалечку звертати увагу на своє здоров'я, піклуватися про нього – це головна складова роботи вчителя початкової школи у цьому напрямі.

Між способом життя і станом здоров'я існує тісний взаємозв'язок. У поняття «здоровий спосіб життя» входять такі складові: особиста гігієна, загартування, оптимальний руховий режим, відмова від шкідливих звичок, позитивні емоції, поведінка в небезпечних ситуаціях. Вищезазначене дозволяє зробити висновок про те, що «знання» дорослих людей про здоровий спосіб життя не стали переконаннями, що немає мотивації до турботи про власне здоров'я.

Відмова від руйнівників здоров'я є однією зі складових здорового способу життя: паління, вживання алкогольних напоїв і наркотичних речовин. Про наслідки для здоров'я, які виникають у результаті цих пристрастей існує обширна література. Якщо говорити про школу, то дії вчителя повинні бути направлені не на те, щоб школяр кинув палити, вживати спиртні напої і наркотичні речовини, а на те, щоб школяр не почав цього робити. Головне – це профілактика. Корисними звичками можна назвати прагнення до регулярного підвищення знань, до

занять фізичними вправами, а також до таких форм проведення вільного часу, як читання, відвідини театрів, кіно, прослуховування музики. Усі ці форми дозвілля, природно в розумних параметрах часу, збагачують людину, роблять життя цікавішим.

Проте у шкільні роки виникає немало і шкідливих звичок. До них можна віднести нераціональний режим дня, нерегулярну підготовку до занять. Але найбільш шкідливими є паління і зловживання спиртними напоями. Ці звички можуть непомітно перерости у вади, здатні зіпсувати життя людини.

Режим дня – одна з основних умов здорового способу життя молодшого школяра. Чітке виконання хоч би протягом декількох тижнів заздалегідь продуманого і розумно складеного розпорядку дня допоможе школяру виробити динамічний стереотип.

В останні роки спостерігається розвиток дитячої гіподинамії. У молодших школярів довільна рухова діяльність (ходьба, ігри) займає тільки 16–19% часу доби, з них на організовані форми фізичного виховання доводиться лише 1–3%. Загальна рухова активність дітей зі вступом до школи падає майже на 50%, знижуючись від молодших класів до старших. Школярам не тільки доводиться обмежувати свою природну рухову активність, але і тривалий час підтримувати незручну для них статичну позу, сидючи за партою або учбовим столом. Тому на перервах у початковій школі обов'язковими є рухливі ігри. Систематичне проведення на уроках фізкультхвилинок, ритмічних пауз, хвилин релаксації, вивчення віршів і дидактичних ігор з використанням рухів дає неабиякий позитивний результат. Неприпустимим є зведення фізкультхвилинок до виконання лише кількох рухів для економії часу. Важливо підбирати вправи прості, зручні для

виконання та цікаві за змістом. Фізкультхвилинки сприяють зниженню втом, зменшують навантаження, підвищують позитивні емоції, працездатність.

Кажучи про оптимальний руховий режим, слід враховувати не тільки початковий стан здоров'я, але й частоту, і систематичність вживаних навантажень. Заняття повинні базуватися на принципах поступовості і послідовності, повторності і систематичності, індивідуалізації і регулярності. Доведено, що якнайкращий оздоровчий ефект (у плані тренування серцево-судинної і дихальної систем) дають циклічні вправи аеробного характеру: ходьба, легкий біг, плавання, лижні прогулянки. У комплекс щоденних вправ необхідно включити також вправи на гнучкість.

«Мандри у джунглі», пересування в «лісі» так, що не тріснула гілочка, допомога казковим героям уникнути небезпеки, не тільки допомагає відпрацювати певні техніки, а й сприяє створенню психологічного комфорту, розвитку основних фізичних якостей та рухових здібностей, підвищенню рівня фізичної підготовленості учнів.

Під час систематичних занять фізичною культурою і спортом відбувається безперервне вдосконалення органів і систем організму людини. У цьому головним чином і полягає позитивний вплив фізичної культури на зміцнення здоров'я.

Молодший шкільний вік – дуже сприятливий час для формування санітарно-гігієнічних навичок. Цей аспект зовнішньої культури людини має важливе захисне і соціальне значення. Головною гігієнічною звичкою молодшого школяра повинна стати чистота: чисте тіло, чистий одяг, чисте повітря кімнати, чистота і охайність навчального приладдя. Привчати дітей до виконання комплексу ранкової гімнастики, щоденного миття обличчя,

пії, вух, ніг треба наполегливо, серйозно, контролюючи, аж поки це не перетвориться в міцну і правильно виконувану звичку.

У роботі з молодшими школярами перевагу слід віддавати інтегрованим урокам, урокам-іграм, на яких навчальну діяльність будуємо з опорою на життєвий досвід дітей, намагаємося забезпечити практичну спрямованість змісту навчання, прилучити учнів до самоосвітньої діяльності.

Під час проведення занять з курсу «Основи здоров'я» варто організовувати навчання через активні форми, такі як робота у групі, трійками, парами, рольові ігри, інтерв'ю, тренінги. Завдання підбирати таким чином, що їх можна застосовувати для мотивації навчальної діяльності, у процесі роз'яснення нового матеріалу, для закріплення вивченого і його практичного використання.

Корисними на заняттях є розігрування сценок за заданою темою, за малюнками, за зазначеним емоційним станом героїв.

Дуже складно опрацьовувати з молодшими школярами теми, присвячені безпеці життя. Про поведінку з вогнем, вибухонебезпечними предметами, незнайомими людьми, про поведінку на воді й на дорогах говорять багато й не тільки у школі, а й удома. Але кожного року трапляється багато нещасних випадків, де постраждали – діти. Тому вчителеві потрібно обирати такі види робіт, які б не лягали теоретичним вантажем на свідомість дитини, а вчили б передбачати і розпізнавати небезпеку, запобігати їй, грамотно діяти в разі потреби, формували психологічну готовність адекватного і свідомого прийняття рішень.

Доцільно використовувати завдання проблемного характеру та завдання на спільне виконання з батьками, бо саме цей вид роботи дає змогу обмінятися думками,

спланувати безпечну поведінку дитини, допомогти дітям і батькам знайти спільну мову. Адже педагогічний вплив на дитину буде всебічним, якщо залучати до цієї роботи батьків. Нажаль, не всі батьки піклуються про здоров'я своєї дитини, пояснюючи це постійною занятістю, недостатньою матеріальною забезпеченістю, перекладанням батьківських обов'язків на школу.

У роботі з учнями та їх батьками важливо налагодити доброзичливі ділові стосунки, створити комфортне середовище для успішного навчання та розвитку індивідуальності кожної особистості. Для підвищення рівня педагогічної культури батьків та культури їх здоров'я дієвими є консультації та батьківські збори, до участі в яких варто запрошувати медичних працівників, шкільних психологів, працівників позашкільних закладів.

Одним з факторів збереження здоров'я учнів є запобігання їх перевантаження. Учитель повинен добре знати нормативно-правові документи про освіту, зміст Державного стандарту та навчальних програм, усвідомлювати роль кожного класу в цілісній системі початкової освіти, мати уявлення про зміст та обсяг знань і умінь дітей дошкільного віку та основної школи для того, щоб організувати наступність освітнього процесу. Особливо перевантаження слід уникати під час планування домашніх завдань. Не випадково, сучасна методика звертає увагу на необхідність диференціації домашніх завдань за обсягом і рівнем складності. Хронічна перевтома знижує імунітет, збільшує ризик простуд, неврозів. «Пам'ятаймо, що головне не нашкодити здоров'ю дітей, тому завжди слід зіставляти свої вимоги з їхніми реальними можливостями, а не досягати результатів за всяку ціну» [2, с. 114].

Позитивні емоції є невід'ємною складовою здорового способу життя. Для підтримки фізичного

здоров'я необхідне психічне гартування, суть якого – в радості життя.

Сьогодні заслуговує на увагу новий напрямок у застосуванні здоров'язберігаючих методик – арт-терапія, тобто, оздоровлення засобами мистецтва, яке здатне сприяти емоційному благополуччю дітей, гармонії почуттів людини. У початковій школі рекомендується використовувати різні методики: казкотерапію (спільне створення казки); колективний розгляд творів мистецтва; малювання різними техніками; музикотерапія.

Отже, проблема формування навичок здорового способу життя багатоаспектна. Вона вимагає поєднання загальних та індивідуальних засобів впливу. Цей процес охоплює упровадження нового змісту, зміну загальної стратегії управління ЗЗСО із забезпеченням умов для позитивного впливу на всі складові здоров'я, поширення інноваційних технологій, наполегливий захист дітей від негативних впливів у сімейному і соціальному просторі; співпрацю з медиками та батьками, проведення у школі системних спортивно- оздоровчих заходів. Вважаємо, що ефективність упровадження в педагогіку ідей здорового способу життя залежить від: усвідомлення самим учителем важливості введення цієї проблеми в освітній процес; зміни відношення до завдань освітнього процесу, а саме у процесі досягнення дидактичних цілей максимально зберегти здоров'я дітей; спрямування на індивідуальний розвиток дитини;

Список використаних джерел

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: «К.І.С.», 2004. 112 с.

2. Савченко О. Я. Виховний потенціал

початкової освіти: посібник для вчителів і методистів початкового навчання. 3-тє вид., без змін. Київ: Богданова А. М., 2009. 226 с.

Колодич Т. В.,
здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 013 Початкова освіта
Рівненського державного гуманітарного університету
Шалівська Ю. В.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики виховання
Рівненського державного гуманітарного університету

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Одним з чинників успішного функціонування будь-якої шкільної спільноти є взаємодія усіх учасників освітнього процесу. В умовах дистанційного навчання, коли вчитель і учні не можуть бути поруч, взаємодія між вчителем, учнями і батьками набуває особливого значення. Від рівня комунікації залежить ефективність навчання, у процесі якого спілкування між учасниками освітнього процесу відбувається в межах штучно створеного комунікативного середовища [1].

Технічні питання застосування дистанційних технологій в освітньому процесі висвітлені у напрацюваннях О. Гайша, Р. Голощук, Є. Ланських, Г. Маклакова, А. Малихіна, П. Федорук, С. Штангей та ін. Проблема впровадження технологій дистанційного навчання у початковій школі з використанням власного